

Uitvoeringsprogramma Aanpak duurzaamheid Gemeente Woudenberg 2021-2022

**Documentnummer:
Z338063/D206377**

**Ontwikkelteam
duurzaamheid
Gemeente
Woudenberg**

Inhoud

Inhoud	1
1. Inleiding	2
Van Expeditie Duurzaamheid naar Aanpak Duurzaamheid	2
Leeswijzer	3
2. Visie Aanpak duurzaamheid	4
3. Deelprogramma 1: Energietransitie	5
Opgave klimaatakkoord	5
3.1 Regionale energiestrategie.....	6
3.2 Transitievisie Warmte (TVW)	9
3.3 Energie in Woudenberg.....	11
3.4 CO2-reductie eigen organisatie.....	12
3.5 Participatie en bewustwording	13
4. Deelprogramma 2: Klimaatadaptatie	15
4.1 Wateroverlast.....	15
4.2 Hoogwaterbescherming	16
4.3 Droogte.....	17
4.4 Hittestress	18
5. Deelprogramma 3: Circulaire economie	20
6. Deelprogramma 4: Biodiversiteit	23
7. Communicatie	24
8. Financieel kader	26
Bijlage 1: De acties op een rijtje	28

1. Inleiding

Van Expeditie Duurzaamheid naar Aanpak Duurzaamheid

Voor u ligt het uitvoeringsprogramma Aanpak Duurzaamheid 2021 – 2022 waarin is beschreven hoe gemeente Woudenberg in 2021 (en verder) uitvoering geeft aan (de bewustwording van) duurzaamheid. In mei 2020 heeft de gemeenteraad de oplegger ‘Aanpak Duurzaamheid Woudenberg’ aangenomen. Dit is een update van het duurzaamheidsplan ‘Expeditie Duurzaamheid’ uit 2014. In 2015 is voortvarend gestart met de Expeditie en een deel van de projecten is al afgerond. Enkele voorbeelden hiervan zijn: het vervangen van de lantaarnpalen, het behalen van de titel ‘Fairtrade gemeente’ en het postcoderoosproject op de brandweerkazerne. Het plan had een looptijd tot 2018. Dit is aanleiding geweest om te zien of Expeditie Duurzaamheid nog voldoet en actueel is.

Naast het feit dat een actualisatie van Expeditie Duurzaamheid aan de orde is, staat gemeente Woudenberg, net als de andere gemeenten in Nederland, voor grote uitdagingen op het gebied van duurzaamheid. Het landelijke klimaatakkoord geeft een beeld van de opgave en wat er voor nodig is om deze opgave te verwezenlijken. Uiteraard wordt er in Woudenberg ingespeeld op al deze kansen en ontwikkelingen, maar er is behoefte aan een goed overzicht van deze ontwikkelingen, hoe deze Woudenberg (gaan) raken en hoe wij hier op (gaan) inspelen en dus beleggen in de organisatie. Een voorbeeld van een van deze ontwikkelingen is het opstellen (en uitvoeren) van de Regionale Energiestrategie (RES).

Het landelijk klimaatakkoord heeft veel teweeggebracht, qua bewustwording bij inwoners en bedrijven, maar ook wat voor werk er verzet moet worden binnen de gemeente. Gelukkig zijn we al jaren bezig en kunnen we deze ontwikkeling, samen met de ontwikkelingen uit de samenleving, gebruiken om voortvarend verder te gaan. Dat doen we op een manier die bij Woudenberg past: realistisch, pragmatisch en uitvoerbaar. De samenleving speelt een belangrijke rol; zij denken en doen mee. Zo hebben inwoners, bedrijven en organisaties mee kunnen doen aan de dialoogtafel van de regio Amersfoort en ideeën en oplossingen kunnen aandragen voor een duurzame regio. In Woudenberg zijn inwoners actief betrokken bij het verduurzamen van hun dorp. We werken nauw samen met onder andere stichting Duurzaam Woudenberg. Belangrijk hierbij is het creëren van een breed duurzaam bewustzijn bij iedereen die in Woudenberg woont, werkt of verblijft.

De oplegger laat, aanvullend op Expeditie Duurzaamheid, de onderwerpen zien waar we de komende jaren de uitdaging mee aangaan en is daarmee overkoepelend, namelijk:

- Energietransitie
- Klimaatadaptatie
- Circulaire economie
- Biodiversiteit

Per thema zijn de activiteiten geïnventariseerd, uitgewerkt voor het komende jaar. Klimaatadaptatie is voor een deel belegd in het uitvoeringsprogramma, behorend bij het waterplan. Het vierde thema, biodiversiteit, is uitgewerkt in het groenbeleidsplan en is belegd in het uitvoeringsprogramma, behorend bij het groenbeleidsplan. Biodiversiteit is als vierde pijler verbonden met Aanpak duurzaamheid.

De activiteiten in dit uitvoeringsprogramma zijn opgenomen met de kennis van vandaag. Wijzigingen in wetgeving, regionale ontwikkelingen en nieuwe inzichten kunnen leiden tot aanvullingen. Het uitvoeringsprogramma is daarom een dynamisch document.

Het programma wordt uitgevoerd door de betrokken medewerkers per thema. De coördinatie en afstemming vindt plaats in het ontwikkelteam waarin ieder thema vertegenwoordigd is. Wethouders Treep en De Kruif zijn deelverantwoordelijk voor de uitvoering, afhankelijk van het betreffende thema.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft in het kort de visie van Woudenberg op duurzaamheid zoals vastgesteld door de gemeenteraad in de oplegger Aanpak duurzaamheid. In de volgende hoofdstukken is in beeld gebracht welke activiteiten worden ingezet om aan deze visie uitvoering te geven. Het uitvoeringsprogramma is opgedeeld in 4 deelprogramma's. Hoofdstuk 3 beschrijft de ambities en actielijnen van het deelprogramma Energietransitie. In hoofdstuk 4 wordt dat gedaan voor deelprogramma Klimaatadaptatie en hoofdstuk 5 voor Circulaire economie. In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op Biodiversiteit. In de hoofdstukken zijn tabellen opgenomen waarin de doelstelling is geformuleerd en de acties die nodig zijn in 2021 en 2022. De kleuren in de tabellen verwijzen naar de beleidsplannen waar hier (financiële) verantwoording over wordt afgelegd:

Aanpak duurzaamheid
Basiswaterketenplan
Groenbeleidsplan
Grondstoffenbeleidsplan

In hoofdstuk 7, als onderdeel van communicatie, wordt, in de vorm van een boodschappenhuis, de kernboodschap geformuleerd. De financiële verantwoording is opgenomen in hoofdstuk 8. De bijlage geeft een overzicht van alle acties.

2. Visie Aanpak duurzaamheid

Aanpak Duurzaamheid is een oplegger bij Expeditie Duurzaamheid uit 2014. In Expeditie Duurzaamheid staat beschreven hoe Woudenberg tegen duurzaamheid aankijkt; vanuit een brede invalshoek waarin zowel mens, markt als milieu een plek heeft. In Expeditie Duurzaamheid zijn we op pad gegaan. We hebben 3 routes genomen: naar een duurzame gemeentelijke organisatie, naar duurzame inwoners en naar duurzame bedrijven en organisaties. Bewustwording is een belangrijk vertrekpunt om van Woudenberg een duurzame gemeente te maken en zien dat in de afgelopen jaren steeds meer Woudenbergers meehelpten. De aanpak die in Expeditie Duurzaamheid is beschreven, voldoet nog steeds en is aangevuld met een oplegger aanpak duurzaamheid, waarin de eerdergenoemde 4 thema's centraal staan.

Daarnaast sluiten we qua ambitieniveau aan bij landelijke doelstellingen en daarmee voldoen aan wat wettelijk verplicht is. En: bij alles wat we doen, vinden we het belangrijk dat we dit (waar mogelijk) samen doen. De oplegger Aanpak Duurzaamheid is op 28 mei 2020 vastgesteld in de gemeenteraad.

3. Deelprogramma 1: Energietransitie

Energietransitie is een verzamelnaam voor de overgang van onze bestaande energiesystemen naar een nieuw systeem voor het opwekken en gebruiken van energie, oftewel de overgang van traditionele, fossiele brandstoffen als olie, kolen en gas, naar duurzame energie uit bijvoorbeeld zon en wind. Dit heeft grote consequenties voor de manier waarop we leven en wonen.

De ambities voor het deelprogramma Energietransitie zijn voor het komende jaar geclusterd en samengebracht tot de volgende vier speerpunten:

1. Regionale energiestrategie (RES)
2. Transitievisie warmte
3. Energie in Woudenberg
4. Participatie en bewustwording

Opgave klimaatakkoord

Nederland heeft, naar aanleiding van het klimaatakkoord van Parijs, een landelijk klimaatakkoord opgesteld dat op 28 juni 2019 is gepresenteerd. In het akkoord staan meer dan 600 afspraken om de uitstoot van broeikasgassen tegen te gaan en moeten leiden tot een vermindering van de CO₂ uitstoot met 49% in 2030 en 95% in 2050¹. Verschillende ministeries zijn verantwoordelijk voor de uitvoering. De afspraken zijn met verschillende sectoren gemaakt:

- gebouwde omgeving,
- duurzame elektriciteit,
- duurzame mobiliteit,
- industrie en
- landbouwen landgebruik

Woudenberg committeert zich aan de ambities die zijn opgenomen in het klimaatakkoord. Deze ambities zijn o.a. als uitgangspunt genomen bij de RES.

Er is in Woudenberg al veel werk verzet voor en door inwoners gericht op hun woonomgeving. Daarnaast moet ook de slag gemaakt worden voor de ondernemers en voor het mogelijk maken van grootschalige opwek van duurzame energie. Dit vraagt, naast de huidige inzet richting de inwoners en hun woningen, ook een andere inzet en expertise.

¹ De reductie is berekend ten opzichte van referentiejaar 1990.

3.1 Regionale energiestrategie

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat in Nederland 84 TWh elektriciteit geproduceerd moet worden uit duurzame bronnen, uiterlijk in 2030. Meer dan de helft hiervan, 49 TWh moet op zee geproduceerd worden. Het resterende deel, 35 TWh moet op het land geproduceerd worden. Het instrument om dat te bereiken zijn de Regionale Energie Strategieën (RES). Er zijn in Nederland 30 regio's gevormd, waarvan de regio Amersfoort er één is. Inmiddels heeft de regio Amersfoort een concept bod en wordt dit verder uitgewerkt om uiterlijk 1 juni 2021 een definitief bod te kunnen doen aan het Rijk.

De haalbaarheid van de regionale bijdrage wordt beoordeeld door het planbureau voor de leefomgeving (PBL). Bij de haalbaarheid wordt er rekening mee gehouden dat de ruimtelijke procedures voor de opwekking op het land in 2025 afgerond moeten zijn om uiterlijk in 2030 operationeel te zijn.

De RES wordt elke 2 jaar herijkt, zodat we kunnen aansluiten bij recente ontwikkelingen en innovaties. In de RES 1.0 is gekeken naar de mogelijkheden van opwek door zon en wind.

Wat willen we bereiken?

Een goedgekeurde RES 1.0 in 2021 en stappen zetten om een aandeel te leveren aan de regionale (en dus ook de landelijke) opgave. Hier betrekken we de Woudenbergers actief bij

Daarnaast starten we met het opstellen van RES 2.0, die in 2023 definitief moet worden.

Waar staan we nu? Waar gaan we mee aan de slag?

Alle partijen die betrokken zijn in de energieregio Regio Amersfoort hebben het concept bod voor de Regionale Energie Strategie Regio Amersfoort (RES RA) geaccepteerd. Meerdere moties en amendementen zijn aangenomen door de verschillende volksvertegenwoordigersgroepen, en die zullen allemaal een plek krijgen, maar met het unanieme akkoord is het startsein gegeven om het concept bod uit te werken tot RES 1.0.

In het concept bod legt de energieregio zich vast op een duurzame opwek van 0,5 terawattuur (TWu) elektriciteit in 2030. Bestaande initiatieven zijn goed voor 0,09 TWu in 2030. In de RES RA is dan ook vastgelegd hoe de resterende 0,41 TWu opgewekt gaan worden. Hiervoor zijn de volgende vijf kansrijke gebieden aangewezen:

- 1 Grootschalige zon-pv op bedrijfsdaken (0,15 TWu)
- 2 Grootschalige zon-pv op overkapte parkeerterreinen (0,01 TWu)
- 3 Zonne-energie in geluidschermen langs infrastructuur (0,01 TWu)
- 4 Windmolens langs infrastructuur (A12) (0,20 TWu)
- 5 Windmolenclusters op Utrechtse Heuvelrug (0,04 TWu)

Ook worden in aanloop naar RES 1.0 andere kansen in kaart gebracht:

- 6 Uitwerking Regionale Structuur Warmte (RSW)
- 7 50% lokaal eigendom
- 8 Uitwerking economische impact
- 9 Robuuster maken van het bestaande bod

In de uitwerking van concept bod RES naar een definitief bod RES 1.0 werken we de kaders en mogelijkheden binnen de gemeente Woudenberg voor met name de onderdelen zon en wind nader uit. Aanvullend daaraan zijn bij de behandeling van de concept bod RES diverse moties aangenomen. Het doel is om een afwegingskader zon en wind op te stellen, waarin wordt vastgelegd onder welke voorwaarden grootschalige duurzame energieprojecten worden toegestaan. Deze voorwaarden kunnen ruimtelijk, technisch of financieel zijn, maar gaan ook over wat Woudenberg toelaatbaar vindt en over welke gebieden we willen beschermen. Het Afwegingskader wordt gebruikt om aanvragen van ontwikkelaars te controleren. En het is de basis voor de bijdrage van Woudenberg aan de Regionale Energiestrategie.

Moties 02/07/2020	Afdoening:
50% lokaal eigendom	Zie onderstaand punt 7
Stimuleren innovaties	Lopend traject
Opstellen beleid "kleine" windturbines	Is regionaal ingebracht en wordt meegenomen in kansen
Opstellen ontwikkelkader duurzame opwek	Wordt uitgewerkt
Onderzoek draagkracht platte daken nieuwbouw	Wordt uitgewerkt door kadaster
Oproep tot terugdraaien salderingsregeling doorsturen naar Den Haag	Is regionaal uitgezet
In regio heroverwegen kansgebied Leusderheide t.b.v. windmolens	Zie onderstaand punt 5

In onderstaande tabel de actiepunten om te komen tot een RES 1.0. *Cursief* de punten waar gemeente Woudenberg geen directe rol heeft, punt 1,2,4 en 9 vragen dit wel. Punt 7 wordt eerst regionaal uitgewerkt, maar heeft daarna ook een lokale component.

Doelstelling	Actiepunten/activiteiten	Betrekken/partners	Planning
Vaststellen RES 1.0	1. Grootschalige zon-pv op bedrijfsdaken: - Onderzoek - Uitvoering	Lokale ondernemers (verenigingen en -kringen) en agrariërs of lokale collectieven van agrariërs	Q1 2021 Q2 e.v.
Vaststellen RES 1.0	2. Grootschalige zon-pv op overkapt terreinen: - Onderzoek - Uitvoering	Lokale ondernemers (verenigingen of -kringen), agrariërs (of lokale collectieven van agrariërs), grootgrondeigenaren en terreinbeheerders.	Q1 2021 Q2 e.v.

Doelstelling	Actiepunten/activiteiten	Betrekken/partners	Planning
Vaststellen RES 1.0	3. Zonne-energie in geluidschermen langs infrastructuur	Projectleider RES 1.0 (regio) gaat verder aan de slag om dit spoor uit te werken i.s.m. gemeenten (langs A28 en A1)	Q1 2021
Vaststellen RES 1.0	4. Windmolens langs infrastructuur (A12) - Onderzoek - Uitvoering	Bovenregionale aanpak met regio U16 en Foodvalley, provincie, Stedin	Q1 2021 e.v.
Vaststellen RES 1.0	5. Windmolenclusters op Utrechtse Heuvelrug - Onderzoek	Defensie, RVG, gemeenten Soest en Leusden en Regio Amersfoort, TNO	Q1 2021 e.v.
Vaststellen RES 1.0	6. Uitwerking Regionale Structuur Warmte (RSW)	Verdere uitwerking RSW door projectleiders RES 1.0, Tulp, Larderel, gemeenten, Stedin	Q1 2021
Vaststellen RES 1.0	7. 50% lokaal eigendom - In BO –RES gesprek over keuzes voor Regio Amersfoort. - Plan van aanpak	SDW en andere belangstellenden	Q1 2021 e.v.
Vaststellen RES 1.0	8. Uitwerking economische impact - Onderzoek naar verschillende vereveningsprincipes en economische belangen van de energietransitie door projectleiders RES 1.0.	regio	Q1 2021
Vaststellen RES 1.0	9. Robuuster maken van het bestaande bod - Uitnodigingskader voor zon- en windenergieprojecten en/of een lokaal participatietraject met inwoners en stakeholders dat inzet op het verkennen van nieuwe initiatieven op het gebied van wind- en zonenergie.	Inwoners, bedrijven, Stedin, belangengroepering (LTO, NMU, ...)	Q1 2021
Vaststellen RES 1.0			Q2 2021

Doelstelling	Actiepunten/activiteiten	Betrekken/partners	Planning
Start voorbereiding RES 2.0			Q1 2022?

RES 1.0 is geen doel op zich, maar een beschrijving van hoe we kunnen komen tot een CO2-reductie van 49% in 2030. De actiepunten voortvloeiend uit de RES, worden in de komende periode uitgewerkt/uitgevoerd, waarbij steeds duidelijker wordt waar voor Woudenberg de accenten gelegd worden en wat de impact voor Woudenberg is. De RES wordt elke 2 jaar herijkt.

3.2 Transitievisie Warmte (TVW)

Gemeenten zijn ten gevolge van het Klimaatakkoord de regisseurs van de warmtetransitie voor de gebouwde omgeving. Samen met vastgoedeigenaren, bewoners, netbeheerders en medeoverheden moeten zij eind 2021 een transitievisie warmte klaar hebben. Daarin staan voorstellen voor duurzaam aardgasvrij verwarmen en koken. De Transitievisie Warmte geeft richting in de aanpak. Het bevat ook een wijk-voor-wijkstappenplan die alle partijen houvast geeft voor de planning naar een aardgasvrije samenleving. Voor wijken die al voor 2030 'aan de beurt' zijn, wordt ook een uitvoeringsplan opgesteld. De TVW wordt elke 5 jaar herijkt.

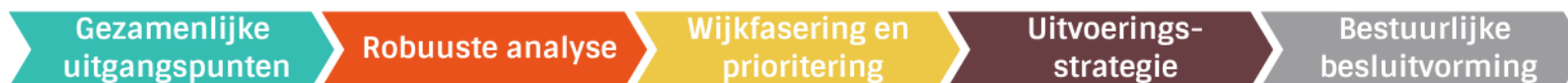
Wat willen we bereiken?

Woudenbergers zo goed mogelijk voorbereiden om van het aardgas af te gaan, inzicht in welke opties in welke wijk en voor welk type woning het best passen, in de kosten en een tijdspad daarbij bieden.

Waar staan we nu? Waar gaan we mee aan de slag?

Bureau Over Morgen stelt de transitievisie Warmte op voor gemeente Woudenberg, incl. (digitale) bewonersbijeenkomsten en raadsinformatieavonden (Q1 2021) en naar verwachting wordt de transitievisie warmte in Q3 2021 opgeleverd. In Q4 2020 is dit traject gestart.

Afhankelijk van de uitkomsten van de TVW zal na vaststelling (vanaf Q4 2021) worden gestart met het opstellen van de uitvoeringsplannen en uitvoering. Waar mogelijk zal Energie in Woudenberg een rol vervullen.

Planning

- oktober - november 2020
- dec. 20 - jan. 21
- februari - maart 2021
- april - mei 2021
- juni - augustus 2021

Wat doen wij?

- Startgesprek
- Online enquête
- Afwegingskader opstellen
- Financieel-technische analyse warmteopties
- Vergelijking Warmtetransitiemodel met Startanalyse (Leidraad)
- Online StoryMap inrichten
- Faseringsvoorstel maken
- Eerste conceptversie schrijven
- Uitvoeringsstrategie opstellen
- Infographic opstellen
- Tweede conceptversie schrijven
- Laatste revisies verwerken
- Eindrapport opmaken en infographic definitief maken

Met de projectgroep

- Eerste bijeenkomst: kick-off en afwegingskader bepalen
- Tweede bijeenkomst: financieel-technische analyse
- Derde bijeenkomst: wijkfasering en -prioritering
- Vierde bijeenkomst: uitvoeringsstrategie
- Vijfde bijeenkomst: ambtelijke oplevering

Met raad en college

- Gesprek portefeuillehouder
- Raadsinformatieavond
- Gesprek portefeuillehouder
- Raadsinformatieavond ter voorbereiding op besluitvorming
- Gesprek portefeuillehouder
- Ondersteuning traject naar college en de raad

Met de samenleving

- Online enquête over uitgangspunten
- Eerste bewonersbijeenkomst
- Tweede bewonersbijeenkomst

Op te leveren (deel)producten

- Afwegingskader
- Digitale StoryMap met financieel-technische analyse
- Eerste conceptvisie
- Infographic
- Tweede conceptvisie
- Transitievisie gereed voor besluitvorming

Doelstelling	Actiepunten/activiteiten	Betrekken/partners	Planning
vastgestelde TVW	<ul style="list-style-type: none"> - Gezamenlijke uitgangspunten - Robuuste analyse - Wijkfasering en prioritering 	Stedin, Waterschap, Omnia wonen, SDW, samenleving	<ul style="list-style-type: none"> Q1 2021 Q1 2021 Q2 2021

Doelstelling	Actiepunten/activiteiten	Betrekken/partners	Planning
	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeringsstrategie - Bestuurlijke besluitvorming 		<ul style="list-style-type: none"> Q2 2021 Q3 2021
Uitvoeringsplannen	<ul style="list-style-type: none"> - Afhankelijk van uitkomsten TVW 	SDW	Q4 2021 e.v.

3.3 Energie in Woudenberg

Om in 2050 bijna energieneutraal te zijn wordt in de RES-regio Amersfoort als uitgangspunt een energiebesparing van ca. 1,5 % per jaar gehanteerd. Dit lijkt weinig, maar is een forse opgave (41 % energiebesparing in 2050). Wanneer deze energiebesparing niet wordt gehaald, betekent dit dat de opgave voor het opwekken van duurzame energie (nog) groter wordt.

Wat willen we bereiken?

Alle inwoners van Woudenberg zijn zich bewust van hun energieverbruik en gaan aan de slag om hun energieverbruik terug te dringen en overstappen naar duurzaam opgewekte energie

Waar staan we nu? Waar gaan we mee aan de slag?

We zijn al een paar jaar bezig met bewustwording en acties rond het thema energiebesparing, onder andere in het project Energie in Woudenberg. Voor dit project zijn verschillende vrijwilligers van stichting Duurzaam Woudenberg actief als energiecoach, is een website opgetuigd waar een inwoner informatie kan krijgen, is een energiecafé gestart en worden energievouchers uitgedeeld aan inwoners (RRE-subsidie).

We gaan door waar we al mee bezig zijn en intensiveren waar dit kan. We houden voor ogen dat we met enthousiaste vrijwilligers werken. Zij zetten zich belangeloos in voor het afnemen van warmtescans, het bezoeken van inwoners voor advies over hun energieverbruik, het organiseren van informatiebijeenkomsten, energiecafé's en zorgen dat de energievouchers worden uitgegeven. Hierbij krijgen zij ondersteuning van medewerkers van de Natuur- en Milieufederatie Utrecht (NMU)

Daarnaast houden we oren en ogen open voor kansen die zich voordoen. Zo zijn er regelmatig subsidiemogelijkheden. De huidige RRE (regeling reductie energiegebruik) loopt door tot en met 31 maart 2021. Met deze regeling kunnen huiseigenaren een voucher krijgen om te besteden aan energiebesparende maatregelen voor hun woning. Op 16 november 2020 is RREW aangevraagd, waarbij ook huurders gebruik mogen maken van deze regeling. Deze regeling geeft mogelijkheden om energiebesparing extra onder de aandacht te brengen bij onze inwoners (bijvoorbeeld door het uitdelen van een energiebox (in

combinatie met advies) aan huurders, een LED-lampen actie, gezamenlijke inkoopactie en verschillende evenementen). Toekenning dan wel afwijzing wordt binnen 8 weken na aanvraag verwacht (met mogelijk een verlenging van 8 weken)². De RREW treedt vanaf 1 april 2021 in werking tot en met juni 2022.

Doelstelling	Actiepunten/activiteiten	Betrekken/partners	Planning
Energiebesparing huishoudens	Warmtescans (6 in 2021) Energiecafé's (9 in 2021) Huis- of digitale bezoeken energiecoaches Actuele website Informatieavonden (in combinatie met energiecafé's) Uitgeven energievouchers RRE (100) Uitwerken en uitvoeren PvA RREW (indien toegestaan)	SDW, Bedrijven, NMU, Omnia wonen, Rabobank	Q1 en Q4 doorlopend doorlopend doorlopend Q2 en Q4 2021 Q1 2021 Q1 – Q2 2022

3.4 CO₂-reductie eigen organisatie

Om te weten waar we als organisatie zelf staan en waar wij het beste energie kunnen besparen en duurzame energie kunnen opwekken, is inzicht noodzakelijk. Voor de gemeentelijke panden zijn energiescans uitgevoerd en acties zijn opgenomen in de onderhoudsplannen. Maar hoe zit het met andere onderdelen van de organisatie? Om hier inzicht in te krijgen, is het opstellen (en certificeren) van een CO₂ prestatieladder een geschikt instrument.

Wat is de CO₂-Prestatieladder?

De CO₂-Prestatieladder is het duurzaamheidsinstrument van Nederland waarmee gemeenten onder meer hun eigen CO₂-footprint in kaart kunnen brengen en inzicht kunnen krijgen in waar de organisatie de meeste CO₂-reductie kan behalen. Deze ladder onderscheidt zich van andere footprintmethodieken omdat hierin onder andere ook het managementproces wordt meegenomen en geaccrediteerd gecertificeerd. Hiermee is er nadrukkelijk aandacht voor de succesvolle vertaling van bestuursambities naar beleidsdoelen en inkoopuitvoering.

De VNG stimuleert gemeenten om zich te certificeren voor de CO₂-Prestatieladder (op niveau 3). Met dit duurzaamheidsinstrument brengen gemeenten hun eigen CO₂-footprint in kaart en krijgen ze inzicht waar binnen hun organisatie de meeste CO₂-reductie valt te behalen.

² De Toekenning van de RREW heeft vertraging opgelopen en uitsluitel over de toekenning is verlengd naar uiterlijk 8 maart 2021.

Wat willen we bereiken?

Inzicht en handelingsperspectief voor het reduceren van de uitstoot van CO2 voor de gemeentelijke organisatie.

Waar staan we nu? Waar gaan we mee aan de slag?

Het verkrijgen van een compleet beeld en de mogelijkheden om als gemeente CO2-reductie te bereiken en met maatregelen aan de slag te gaan is wenselijk. Het (laten) uitvoeren van een certificeringstraject voor de CO2-prestatieladder is een beproefde methode. De kosten hiervoor worden eerst in beeld gebracht. Hiervoor zal eventueel een aanvullende aanvraag op de bestemmingsreserve duurzaamheid voor worden gedaan.

Doelstelling	Actiepunten/activiteiten	Betrekken/partners	Planning
Inzicht in mogelijkheden tot CO2-reductie van de gemeente zelf	Certificeren voor de CO2-prestatieladder	De duurzame adviseurs	Q3 2021 e.v.

3.5 Participatie en bewustwording

Zonder een bewuste samenleving gaan we de ambities voor het reduceren van CO2 vrijwel zeker niet halen. Door mensen bewust te maken, ze handelingsperspectief te bieden en de mogelijkheid om te participeren, is die kans een stuk groter.

Wat willen we bereiken?

Woudenberg levert zijn aandeel aan de regionale opgave voor het reduceren van de uitstoot van CO2. We willen de Woudenbergers hierin activeren.

Waar staan we nu? Waar gaan we mee aan de slag?

Voor de RES 1.0 wordt een participatieplan uitgewerkt. Ook bij het opstellen van de warmtevisie is een participatietraject opgenomen. Zo wordt er bijvoorbeeld een online enquête uitgezet onder de inwoners en worden er twee informatiebijeenkomsten georganiseerd. Dit wordt ondersteund met bijvoorbeeld infographics.

Het project Energie in Woudenberg levert een belangrijke bijdrage aan participatie en bewustwording onder onze inwoners (zie paragraaf 3.3)

Onder de naam WAUW!denberg worden er jaarlijks rond de dag van de duurzaamheid activiteiten in het cultuurhuis georganiseerd. Elk jaar staat een ander thema binnen duurzaamheid centraal (bijvoorbeeld biodiversiteit, circulaire economie of duurzame netwerken). De activiteiten zijn divers, variërend van lezingen, een markt voor lokale en duurzame producten, 'op de koffie bij...', een kinderactiviteit, een discussieavond, etc. In 2020 heeft dit in verband met corona geen doorgang kunnen vinden en is er een magazine over duurzaamheid uitgebracht. Naast bewustwording, ontmoeten en kennisdelen heeft WAUW!denberg ook als doel om de samenwerking tussen duurzame partners te bevorderen en het netwerk te laten groeien en te versterken.

Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden voor (50%) lokaal eigendom van opgewekte duurzame energie, bijvoorbeeld met een lokale energiecoöperatie.

Doelstelling	Actiepunten/activiteiten	Betrekken/partners	Planning
Meer inwoners die actief bezig zijn met het reduceren van hun CO2-uitstoot	Zie paragraaf 3.3		doorlopend
50% lokaal eigendom duurzaam opgewekte energie	Onderzoeken van de mogelijkheden, zie paragraaf 3.1 Lokale invulling (via afwegingskader en zoeken naar geïnteresseerden)	Inwoners, bedrijven, SDW	Q2 2021 Q3 2021 e.v.

4. Deelprogramma 2: Klimaatadaptatie

Klimaatadaptatie is het proces waarbij de samenleving zich aanpast aan het veranderende klimaat en de schadelijke gevolgen ervan probeert te beperken. Klimaatadaptatie is een van de maatschappelijke opgaven waar voor overheden een taak ligt. Het groene deel van klimaatadaptatie komt aan de orde in het uitvoeringsprogramma Groenbeleidsplan, de overige delen worden hier benoemd. Een groot deel van de werkzaamheden rond klimaatadaptatie worden uitgevoerd via specifieke beleidsterreinen, in dit uitvoeringsprogramma wordt de samenhang met de andere duurzaamheidsthema's gezocht.

Vier onderwerpen staat centraal:

- wateroverlast
- hoogwaterbescherming
- droogte
- hittestress

In Woudenberg is klimaatadaptatie belegd in het Manifest Regionale Ruimtelijke Adaptatie (eind 2017), de regionale Klimaateffectatlas (regionale kwetsbaarheden in beeld op gebied van wateroverlast, hitte en droogte) en de Blauwe omgevingsvisie 2050. De uitvoering is belegd in:

- Klimaatbestendige wijk /Waterberging/afkoppelen
- Uitvoering Basiswaterketenplan (BWKP) (max. variant) > Gemeentelijk Riolerings plan (GRP)
- Groenbeleidsplan + (speerpunten: klimaatadaptatie, natuur en biodiversiteit, verduurzaming en innovatie en burgerparticipatie)

4.1 Wateroverlast

Door de klimaatverandering vallen vaker heftige regenbuien in korte tijd. Dit kan leiden tot wateroverlast. Wateroverlast ontstaat doordat het riool en het oppervlaktewater de grote hoeveelheid regenwater niet aankunnen. Ook de hoogte van het grondwater kan van invloed zijn of bij regenbuien wateroverlast ontstaat. Er zijn verschillende oplossingen om wateroverlast tegen te gaan. Bijvoorbeeld de aanleg van waterdoorlatende bestrating en groene daken.

Wateroverlast: taken en bevoegdheden

De gemeente heeft een hemelwaterzorgplicht en een zorgplicht voor het riool. Het waterschap en het Rijk hebben een taak als waterbeheerder.

Wat willen we bereiken?

Minder wateroverlast bij zware regenbuien

Waar staan we nu? Waar gaan we mee aan de slag?

De maatregelen uit het BasisWaterKetenPlan (BWKP) worden gedurende de jaren 2020-2029 uitgevoerd, waarbij 2 fases van de wijk Laanzicht Oost inmiddels klimaat robuust zijn ingericht. De derde fase wordt momenteel (eind 2020) klimaat robuust ingericht. De fases lopen door t/m 2026, waarna de wijk Laanzicht Oost geheel klimaat robuust is. Indien mogelijk is, wordt een combinatie gemaakt met eventuele wijkaanpakken van Energie in Woudenberg. Ook worden op diverse locaties ingrepen in de riolering of de inrichting van de openbare ruimte uitgevoerd om hiermee de kans op wateroverlast te beperken. Met communicatie over dit onderwerp wordt gezocht naar kruisbestuiving met andere duurzaamheidsthema's, zodat communicatiemiddelen optimaal worden ingezet.

Doelstelling	Actiepunten/activiteiten	Betrekken/partners	Planning
Verminderen gevolgen wateroverlast	Gescheiden riool en oppervlaktewater aanleggen	Bewoners, waterschap	2020 - 2026
Minder verhard oppervlak particulieren	Communicatie met bewoners	Bewoners	doorlopend

4.2 Hoogwaterbescherming

Het is de verwachting dat door de klimaatverandering de zeespiegel gaat stijgen. De zeedijken, duinen en waterkeringen moeten dit aankunnen. Heftige regenbuien in korte tijd zorgen voor pieken in de waterafvoer in rivieren en kanalen. Daardoor zijn mogelijk aanpassingen nodig.

Hoogwaterbescherming: taken en bevoegdheden

Een hoge waterstand van de zee of van rivieren kan de veiligheid in gevaar brengen. Het Rijk is verantwoordelijk voor het kustbeheer, de primaire waterkeringen en het beheer van de rijkswateren. De provincie is verantwoordelijk voor secundaire waterkeringen en de overstromingsgebieden voor regionale wateren. Het waterschap is als waterbeheerder verantwoordelijk voor de afvoer van regionale wateren.

Wat willen we bereiken?

Beperken gevolgen van overstroming (waterveiligheid).

Waar staan we nu? Waar gaan we mee aan de slag?

In het Regionaal Adaptatie Plan (RAP) staat opgenomen wat we regionaal doen om de gevolgen van een overstroming te beperken. In het kader hiervan staan er diverse onderzoeken gepland naar de gevolgen van overstroming voor de vitale functies in het gebied (nutsvoorzieningen, gezondheidszorg, regionale wegen, etc.). Als deze gevolgen duidelijk zijn, kunnen er maatregelen getroffen worden om de gevolgen kleiner te maken indien deze niet acceptabel zijn.

Doelstelling	Actiepunten/activiteiten	Betrekken/partners	Planning
Inzicht in gevolgen overstrooming voor vitale functies	Onderzoek vanuit RAP (volgen van de ontwikkelingen)	Veiligheidsregio, provincie, nutsbedrijven	2021 - 2022

4.3 Droogte

Droogte ontstaat door een tekort aan regen, maar ook omdat we water te snel afvoeren. Een groot deel van de gebouwde omgeving in Nederland is verhard. Daar krijgt regen geen kans in de bodem te zakken.

Door klimaatverandering neemt in de zomer zowel de watervraag (bijvoorbeeld voor beregening en koelwater) als het neerslagtekort toe. Dit neerslagtekort leidt tot een lager waterpeil in rivieren en sloten. Maar ook tot vermindering van het beschikbare grondwater. Dit heeft gevolgen voor waterafhankelijke sectoren als landbouw, scheepvaart, natuur en landschap.

Droogte: taken en bevoegdheden

De gemeente heeft vooral een taak bij de hemelwaterafvoer en de inrichting van dorpen en steden. Als de gemeente het hemelwater via het riool afvoert, krijgt dit water geen kans in de bodem te zakken. Door het relatief hoger grondwater is afkoppelen d.m.v. infiltreren in Woudenberg geen goede oplossing. Beter is het om af te koppelen door aan te sluiten op een regenwaterriool. Het regenwater stroomt dan af naar sloten en vijvers, waar het vastgehouden en gedoseerd afgevoerd kan worden. Een regenwaterriool is nog niet overal in Woudenberg aanwezig.

De gemeente kan ook actief sturen op het verminderen van de hoeveelheid verhard oppervlakte. Bijvoorbeeld door te stimuleren dat mensen hun tuin onttegenen. Dan kan het regenwater in de grond zakken (verspreid i.p.v. geconcentreerd op 1 plaats).

Het waterschap en het Rijk hebben een taak als waterbeheerder. Bij droogte kunnen ze water vasthouden. Of water omleiden naar een gebied dat zwaarder te lijden heeft van de droogte.

De provincie heeft een taak bij het toezicht houden op het beheer van watersystemen door de waterschappen.

Wat willen we bereiken?

Gevolgen van droogte beperken door het natuurlijke watersysteem in evenwicht te brengen.

Waar staan we nu? Waar gaan we mee aan de slag?

Bij de herinrichting van de wijk Laanzicht Oost wordt extra waterberging aangelegd. Het regenwater riool loost hierop, waardoor er aanvoer van regenwater is. Dit voorkomt verdroging van het watersysteem. Bij nieuwbouw wordt dit, waar mogelijk, direct aangelegd.

Doelstelling	Actiepunten/activiteiten	Betrekken/partners	Planning
Regenwater vasthouden en infiltreren in de grond: Waterschap in buitengebied Gemeente bebouwde kom (zowel bij reconstructie als nieuwbouw)	Realiseren van oppervlaktewater om het regenwater op te kunnen vangen in natte periode en gedoseerd af te laten voeren in droge periode.	Waterschap	doorlopend
Verminderen verhard oppervlak	Communicatie bewoners bij projecten Communicatie bewoners algemeen	Bewoners bewoners	doorlopend

4.4 Hittestress

De gemiddelde temperatuur stijgt. Dit heeft in de steden een groter effect dan elders. Dit komt onder andere door de toenemende woningbouw binnen bestaande stedelijke woongebieden (verdichting) en de verstening van steden. Oplossingen liggen in de herinrichting van gebieden, de openbare ruimte, het stedelijk groen en de waterhuishouding. Bij de transitievisie warmte zou daarom niet alleen rekening moeten worden gehouden met de warmtevraag in een woning, maar ook met de toenemende vraag aan koeling.

Hittestress kan leiden tot slaapverstoring, gedragsverandering (grotere agressie) en verminderde arbeidsproductiviteit. Hittestress kan echter ook tot serieuze hitte gerelateerde ziekten leiden zoals: huiduitslag, krampen, oververmoeidheid, beroertes, nierfalen en ademhalingsproblemen. Tijdens hittestress nemen zowel het bezoek aan ziekenhuizen (voor noodgevallen) en sterfte aanmerkelijk toe. Hittestress is dan ook een serieus en urgent probleem.

Hittestress: taken en bevoegdheden

We kunnen hittestress vooral beperken door onze steden en dorpen koel, groen en waterrijk in te richten. Ruimte inrichten voor groen en voor water is een taak voor de gemeente.

Wat willen we bereiken?

Beperken gevolgen van hittestress.

Waar staan we nu? Waar gaan we mee aan de slag?

In het Regionaal Adaptatie Plan (RAP) staat opgenomen wat we regionaal doen om de gevolgen van hittestress te beperken.

Zo worden er afspraken gemaakt met bouwers en woningcoöperaties over het klimaatbestendig bouwen. En wordt gekeken naar voorbeelden voor stimuleringsregelingen klimaatbestendige maatregelen.

Ook de aanwezigheid van groen kan bijdragen aan het verminderen van hittestress. Zie hiervoor het groenbeleidsplan en bijbehorend uitvoeringsprogramma.

Doelstelling	Actiepunten/activiteiten	Betrekken/partners	Planning
Klimaatbestendig bouwen	Afspraken met bouwers en woning coöperaties	Partners RAP	2021-2022
Initiatieven klimaatbestendige maatregelen	Voorbeelden stimuleringsregelingen opstellen	Partners RAP	2021-2022

5. Deelprogramma 3: Circulaire economie

Afvalscheiding is de meest in het oog springende activiteit in het thema circulaire economie. Maar er is meer, bijvoorbeeld het stimuleren van bedrijven die afvalstoffen recyclen tot nieuwe grondstoffen of bedrijven die zich inzetten voor een circulaire voedselketen (met lokaal en duurzaam voedsel). Met het in 2019 gepubliceerde Rijksbrede uitvoeringsprogramma 'Circulaire economie 2019-2023' zet het kabinet in op een ombuiging naar een duurzaam gedreven, volledig circulaire economie in 2050. Ook de Provincie Utrecht sluit zich aan bij de doelstellingen van het kabinet.³ Het betekent dat de focus verschuift van het sluiten van kringlopen door recycling van afval (voorheen de alledaagse interpretatie van 'circulair') naar meer fundamentele veranderingen door middel van circulaire oplossingen voor productie en gebruik van goederen en diensten in de samenleving.

De hoofdvraag is niet langer: hoe gaan we slimmer om met ons afval? De hoofdvraag is: Hoe reduceren we het gebruik van primaire abiotische grondstoffen?⁴ Welke oplossingen zorgen ervoor dat we minder nieuwe producten en materialen nodig hebben om in onze behoeften te voorzien, dat onze spullen langer meegaan, dat er vernieuwende ketensamenwerking ontstaat, dat materialen in gebruik blijven en geen afval worden?

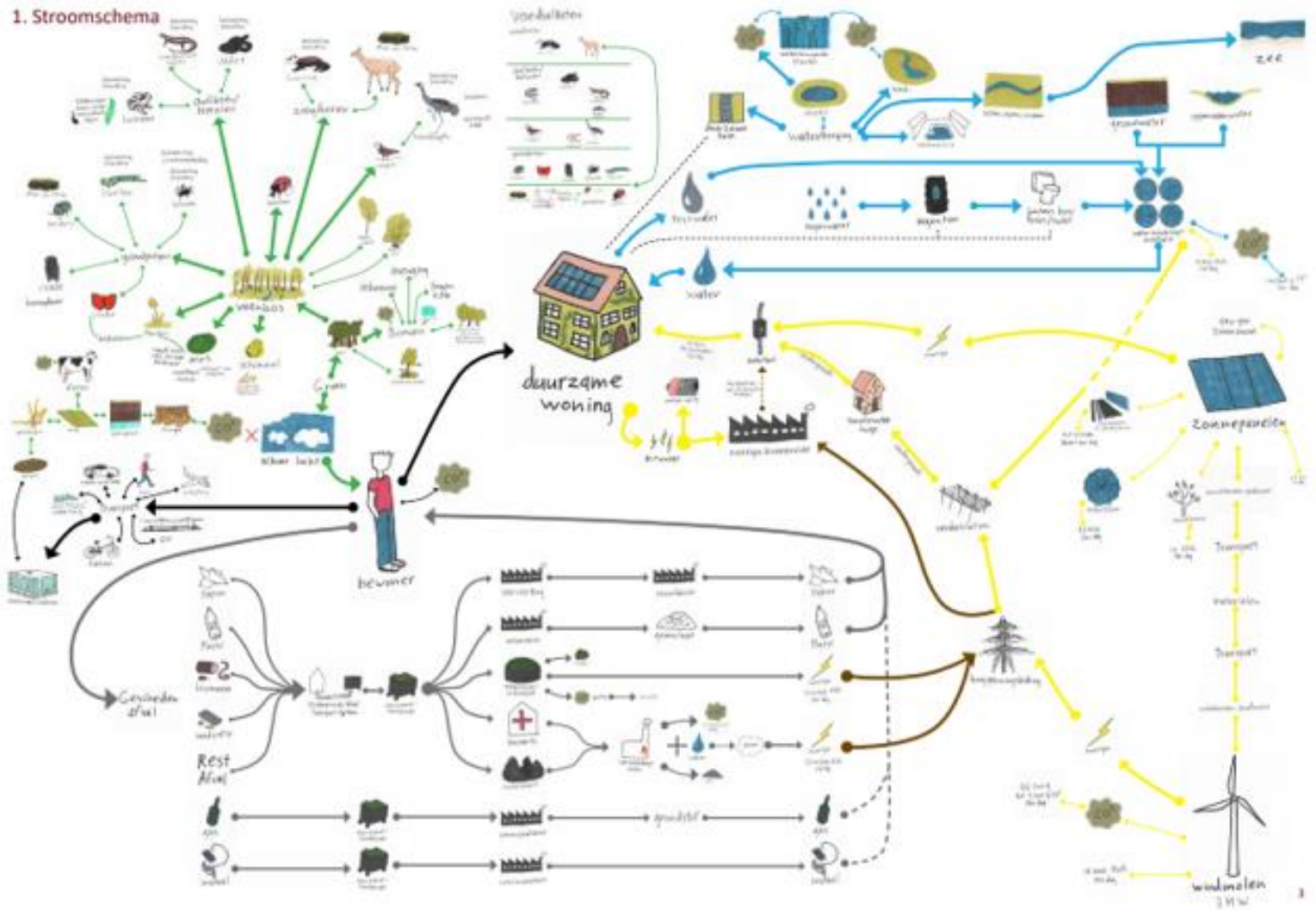
Ook in Woudenberg is omschakelen naar een circulaire economie noodzakelijk en kan deze transitie kansen bieden. In 2020 is een grondstoffenbeleidsplan opgesteld met daarin de circulaire ambities van de gemeente. Dit is vooral gericht op inwoners. Het eerste uitwerkingsplan (2021-2022) heeft als insteek de bewustwording voor het zuiver scheiden van afval bij de inwoners van Woudenberg te vergroten. Daarbij willen we vanuit de gemeente de dienstverlening verder optimaliseren, zodat al onze inwoners gefaciliteerd kunnen worden om hun afval te kunnen scheiden en grondstoffen zo zuiver mogelijk te kunnen aanbieden.

2021 wordt ook gebruikt om inzicht te krijgen in wat voor stromen we als gemeentelijke organisatie zelf produceren en of we deze kringlopen (kunnen) sluiten. Zo krijgen we inzicht in wat we als gemeentelijke organisatie zelf kunnen bijdragen om zo ook een voorbeeldfunctie te kunnen vervullen. Hierbij onderzoeken we welke stromen we als gemeentelijke organisatie zelf hebben en hoe we deze stromen om kunnen buigen naar circulair (zie als voorbeeld de afbeelding hoe dit er uit kan zien, hier voor een duurzame woning en zijn bewoner). Daarnaast onderzoeken we hoe circulaire economie breder kan worden ingevuld, bijvoorbeeld door ook te kijken naar wat we kunnen doen om circulaire landbouw te versterken en de voedselketen te verduurzamen (bijvoorbeeld door voedselverspilling tegengaan door het verkorten van de ketens).

³ Concept beleidsvisie circulaire samenleving, provincie Utrecht

⁴ Primaire abiotische grondstoffen zijn mineralen (bijvoorbeeld grind, zout en fosfaat), metalen (zoals ijzererts en bauxiet) en fossiele grondstoffen (zoals aardgas en olie) die in de natuur voorkomen.

1. Stroomschema

Vervolgens zullen we na moeten denken hoe we deze kringlopen kunnen sluiten, bijvoorbeeld door op een andere manier te gaan denken over aanbesteden.

Daarnaast zoeken we uit welke regionale of landelijke ontwikkelingen of samenwerkingen wij actief kunnen stimuleren binnen Woudenberg. Hierbij gaan we ook de kennis en (de gemeenten van) AVU en ROVA delen en, waar mogelijk, samen optrekken.

We inspireren onze bedrijven en stimuleren hen om hun bedrijfsvoering om te buigen naar circulair. We gaan op zoek naar partners om samen mee op te trekken, zodat we kunnen inspireren, stimuleren, verbinden en faciliteren.

Wat willen we bereiken?

Grondstoffenstromen gemeente inzichtelijk en kansen/uitdagingen in beeld

Eerste stappen richting faciliteren/inspireren bedrijven zetten

Waar staan we nu? Waar gaan we mee aan de slag?

We staan nog aan de start van de uitvoering op het gebied van circulaire economie. We gaan aan de slag met inzicht creëren in de gemeentelijke situatie, informatie verzamelen en ons netwerk uitbreiden.

Doelstelling	Actiepunten/activiteiten	Betrekken/partners	Planning
Grondstoffenstromen inzichtelijk	Nulmeting stromen gemeentelijke organisatie Opstellen plan van aanpak sluiten grondstoffenstromen	Hogeschool, Cirkelwaarde, provincie ⁵	Q3 - Q4 2021 Q1 2022
Eerste stappen richting faciliteren/ inspireren bedrijven gezet	Onderzoek naar geslaagde projecten elders/ geschikte partners over circulaire economie	BSW, DES, Rabobank, NMU	Q1 - Q2 2022

⁵ We zien dit als een stage- of afstudeeronderzoek voor een student.

6. Deelprogramma 4: Biodiversiteit

Om de achteruitgang van biodiversiteit te stoppen, hebben partners op het gebied van landbouw en natuur zich verenigd en het Deltaplan Biodiversiteitsherstel opgesteld. Herstel van de variëteit aan soorten, ecosystemen en landschappen is van belang voor een rijkere natuur én is ook de basis voor ons welzijn en onze welvaart. Een levende en gevarieerde bodem en voldoende bestuivende insecten vormen de basis voor een gezonde en toekomstbestendige voedselproductie. Het Deltaplan Biodiversiteitsherstel biedt goede aanknopingspunten voor de uitwerking van het thema biodiversiteit in Woudenberg. Deze opgave is verankerd in het Groenbeleidsplan.

Wat willen we bereiken?

Behoud en de versterking van natuur en biodiversiteit.

In het uitvoeringsprogramma van het Groenbeleidsplan zijn concrete acties op het gebied van biodiversiteit opgenomen.

7. Communicatie

Communicatie over duurzaamheid is belangrijk. De komende tijd zullen we regelmatig in contact treden met onze inwoners en bedrijven. Bijvoorbeeld als het gaat over de RES 1.0, de transitievisie warmte of over het vervangen van het riool. Belangrijk is om hier altijd rekening te houden met koppelkansen, de vaste momenten die er zijn blijven benutten (bijvoorbeeld de nieuwsbrief van de gemeente en WAUW!denberg).

Naast de momenten die voor Woudenberg logisch zijn, zijn er ook momenten die regionaal (bijvoorbeeld RES) of op nog grotere schaal spelen. Ook dan is het onze taak om te blijven kijken wat dit voor Woudenberg betekent.

De kernboodschap is opgenomen in het boodschappenhuis op de volgende pagina.

Duurzaamheid staat hoog in het vaandel bij de gemeente Woudenberg. Samen met u wil de gemeente de komende jaren de schouders eronder zetten om wonen, werken en leven in Woudenberg te verduurzamen en onze bijdrage te leveren om klimaatverandering tegen te gaan.

Samen zijn we verantwoordelijk voor onze behoeften van nu en straks: minder weggooien, de leefomgeving aanpassen aan de natuur, nieuwe warmte- en energiebronnen aanboren. Alleen zo kunnen we ernaartoe werken om in 2050 duurzaam en CO₂-neutraal te zijn.

ENERGIETRANSITIE

- Opwekmogelijkheden duurzame energie
- Transitie naar duurzame warmte
- Energiebesparing huishoudens
- CO₂-reductie eigen organisatie
- Participatie en bewustwording

FEITEN & CIJFERS, BEWIJSVOERING:

- RES regio Amerfoort
- Aanpak Duurzaamheid Woudenberg
- Energie in Woudenberg
- Transitievisie warmte
- Klimaatakkoord: 2050 aardgasvrij
- CO₂ presentatieladder

Actueel

Boodschap: Informeren dat we een Transitie Visie warmte moeten opstellen samen.
Doelgroep: Intern, inwoners en ondernemers

CIRCULAIRE ECONOMIE

- Verdere reductie van de hoeveelheid restafval naar 50 kilo per inwoner per jaar in 2025; door minder afval (preventie) en meer en zuiverder grondstoffen (meer en beter scheiden)
- Grondstoffenstroom eigen organisatie in kaart brengen
- inspireren, stimuleren, verbinden en faciliteren van bedrijven op het gebied van circulaire economie, samen met betrokken partners
- Onderzoeken hoe we circulaire economie breder kunnen invullen, bijvoorbeeld versterking van de circulaire landbouw en de voedselketen verduurzamen

FEITEN & CIJFERS, BEWIJSVOERING:

- Inkoopbeleid & Toeleveranciers
- Social return on investment
- Grondstoffenbeleidsplan 2021-2025

Actueel

Boodschap: Bewustwording over het feit dat afvalinzameling nauwelijks meer geld gaat opleveren, maar steeds meer gaat kosten.
Doelgroep: Intern, inwoners en ondernemers

KLIMAATADAPTATIE

- Tegengaan wateroverlast, gefaseerde aanpassing rioleringsstelsel
- Droogte: meer water vasthouden d.m.v. waterberging en andere oplossingen
- Hittestress: meer groen, natuurlijke schaduw, betere isolatie en zonbescherming in gebouwen
- Klimaatadaptieve (nieuwe) woonwijken aanleggen en bestaande wijken aanpakken bij verandering buitenruimte
- Biodiversiteit meenemen in klimaatadaptatie plannen/inrichting

FEITEN & CIJFERS, BEWIJSVOERING:

- Nationale Deltaplan
- Regionaal Manifest Vallei en Veluwe
- Regionale Adaptatie Strategie (RAP)

Actueel

Boodschap: Onderzoeken welke klimaat adaptieve maatregelen we kunnen nemen in onze gemeente waar we te maken hebben met een hoge grondwaterstand. + RAP acties
Doelgroep: samenwerkende partners in de regio
Later volgen de inwoners.

BIODIVERSITEIT

- Bestaande natuurwaarden (soorten, vestigingsplaatsen en leefgebieden) beschermen en ontwikkelen
- Landschapselementen behouden
- De biodiversiteit verhogen zowel in de bebouwde kom als in het buitengebied
- Aanpak van woekerende soorten (veelal invasieve exoten)
- Naleving van de Wet natuurbescherming en borging hiervan in de praktijk
- Behoud van waardevolle groenelementen in particuliere tuinen

FEITEN & CIJFERS, BEWIJSVOERING:

- Bomenplan Woudenberg
- NL koploper in de kringloop
- Stikstofbeleid (regionaal)
- Landbouwakkoord

Actueel

Boodschap: Onderzoeken welke speerpunten we mee starten rondom biodiversiteit. Aanhaken bij klimaatadaptatie en andere interne projecten.
Doelgroep: Intern. (Later richting inwoners)

8. Financieel kader

In dit uitvoeringsprogramma is het overzicht opgenomen van de budgetten die worden ingezet om Aanpak duurzaamheid te realiseren, dus voorgaand aangeduid met de gele kleur. Voor de overige budgetten wordt verwezen naar de genoemde uitvoeringsprogramma's.

Aanpak Duurzaamheid wordt gefinancierd uit het budget duurzaamheid en de bestemmingsreserve duurzaamheid.

In de begroting is opgenomen:

Onderwerp	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
1 Uitvoeren beleidsplannen (duurzaamheid)	€ 12.000	€ 12.000	€ 12.000
2 Milieubeheer Klimaatdoelstellingen (structureel)	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
3 Milieubeheer Natuur- en milieueducatie	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000
4 RES en implementatie lokaal	€ 50.000		

Ad 1 Dekking van de kosten voor bewustwording, bijvoorbeeld de kosten voor WAUW!denberg. Daarnaast wordt hier kosten voor het RAP uit gefinancierd ter hoogte van € 3.000.

Ad 2 Dekking kosten voor Energie in Woudenberg.

Ad 3 subsidiebudget wordt ingezet ten behoeve van de scholen en stichting Duurzaam Woudenberg. Voor stichting Duurzaam Woudenberg gaat het hier om kosten, anders dan kosten voor Energie in Woudenberg.

Bestemmingsreserve duurzaamheid

De reserve is gevormd door bijdrage van het rijk die wij ontvangen hebben voor de lokale werkzaamheden aan o.a. de energietransitie. Met deze reserve wordt jaarlijks € 15.000 voor het energieloket (project Energie in Woudenberg) bekostigd (zie hierboven ad 2). Ook wordt jaarlijks voor de uitvoering RAP maximaal € 3.000 uit deze reserve bekostigd (ad 1). Onderzoeken nodig voor RES of uitvoeren van Aanpak duurzaamheid kunnen hier uit gefinancierd worden (bijvoorbeeld bepalen CO2-prestatieladder).

Bij de najaarsrapportage 2020 is een budget van € 50.000 toegewezen (ad 4) voor het uitvoeren van extra werkzaamheden om te komen tot een definitief bod voor de RES en implementatie lokaal in Woudenberg. De kosten van inhuur van specialisme, participatie en communicatie worden hieruit voldaan. De werkzaamheden zijn zoals beschreven in paragraaf 3.1. Het realiseren van het bod vraagt extra voorbereiding, afstemming met partners, communicatie en participatie om het conceptbod van 0,5 terrawatt te halen. Het zijn stappen die nodig zijn voor het bod en de lange termijn van de RES, hiermee wordt gelijktijdig invulling gegeven aan de lokale doelstellingen van de energie transitie. Hiervoor is specifieke deskundigheid nodig op het gebied van opwek van duurzame energie. Via de reguliere voortgangsrapportages wordt de raad op de hoogte gehouden over de voortgang van de energietransitie.

Reserveringen uit bestemmingsreserve duurzaamheid			
Totale bijdrage decembercirculaire 2019: € 237.098			
	2020	2021	2022
Energie in Woudenberg	- € 15.000	- € 15.000	- € 15.000
Bijdrage RES – regio	- € 9.000		
TVW	- € 25.000		
RAP		- € 3.000	€ 3.000
Werkzaamheden RES in Woudenberg		-€ 50.000	
Einde jaar	€ 188.098	€ 120.098	€ 102.098

Subsidies

- Voor de uitvoering van de **RRE** is er € 65.000 beschikbaar gesteld vanuit het Rijk voor energievouchers (en ondersteunende activiteiten) voor de inwoners van Woudenberg. Dit is in een gemeenschappelijke aanvraag met 4 andere Eemland gemeenten (Bunschoten, Soest, Leusden en Baarn) gedaan. Gemeente Soest beheert deze subsidiegelden. Deze regeling wordt samen met stichting Duurzaam Woudenberg uitgevoerd.
- Voor technisch advies bij de transitievisie warmte is de subsidie **Extern Advies Warmtetransitie** aan de gemeente toegekend. Het subsidiebedrag bedraagt € 20.660.
- Voor de **RREW** is een aanvraag ingediend voor € 100.000 (€ 100 per woning, met een minimum van 1000 woningen en minimaal 50% huurwoningen). Hier is de toekenning/afwijzing nog niet binnen.

Bijlage 1: De acties op een rijtje

Wat willen we bereiken?

Deelprogramma	Thema	Wat willen we bereiken?
Energietransitie	1 Regionale energiestrategie	Een goedgekeurde RES 1.0 in 2021 en stappen zetten om een aandeel te leveren aan de regionale (en dus ook de landelijke) opgave. Hier betrekken we de Woudenbergers actief bij Daarnaast starten we met het opstellen van RES 2.0, die in 2023 definitief moet worden
	2 Transitievisie warmte	Woudenbergers zo goed mogelijk voorbereiden om van het aardgas af te gaan, inzicht in welke opties in welke wijk en voor welk type woning het best passen, in de kosten en een tijdsplan daarbij bieden.
	3 Energie in Woudenberg	Alle inwoners van Woudenberg zijn zich bewust van hun energieverbruik en gaan aan de slag om hun energieverbruik terug te dringen en overstappen naar duurzaam opgewekte energie
	4 CO2-reductie eigen organisatie	Inzicht en handelingsperspectief voor het reduceren van de uitstoot van CO2 voor de gemeentelijke organisatie
	5 Participatie en bewustwording	Woudenberg levert zijn aandeel aan de regionale opgave voor het reduceren van de uitstoot van CO2. We willen de Woudenbergers hierin activeren.
Klimaatadaptatie	1 Wateroverlast	Minder wateroverlast bij zware regenbuien
	2 Hoogwaterbescherming	Beperken gevolgen van overstroming (waterveiligheid)
	3 Droogte	Gevolgen van droogte beperken door het natuurlijke watersysteem in evenwicht te brengen
	4 Hittestress	Beperken gevolgen van hittestress
Circulaire economie	1 Eigen organisatie	Grondstoffenstromen gemeente inzichtelijk en kansen/uitdagingen in beeld
	2 Bedrijven	Eerste stappen richting faciliteren/inspireren bedrijven zetten
Biodiversiteit		Behoud en de versterking van natuur en biodiversiteit

Waar staan we nu? Waar gaan we mee aan de slag?

Deelprogramma	Thema	Doelstelling	Actiepunten/activiteiten	Planning
Energietransitie	1 Regionale energiestrategie	Vaststellen RES 1.0	1 Grootschalige zon-pv op bedrijfsdaken: - Onderzoek - Uitvoering	Q1 2021 Q2 e.v.
			2 Grootschalige zon-pv op overkapte parkeerterreinen: - Onderzoek - Uitvoering	Q1 2021 Q2 e.v.
			3 <i>Zonne-energie in geluidschermen langs infrastructuur</i>	Q1 2021
			4 Windmolens langs infrastructuur (A12) - Onderzoek - Uitvoering	Q1 2021 e.v.
			5 <i>Windmolenclusters op Utrechtse Heuvelrug</i> - <i>Onderzoek</i>	Q1 2021 e.v.
			6 <i>Uitwerking Regionale Structuur Warmte (RSW)</i>	Q1 2021
			7 <i>50% lokaal eigendom</i> - <i>In BO –RES gesprek over keuzes voor Regio Amersfoort.</i> - <i>Plan van aanpak</i>	Q1 2021 e.v.
			8 <i>Uitwerking economische impact</i> - <i>Onderzoek naar verschillende vereveningsprincipes en economische belangen van de energietransitie door projectleiders RES 1.0.</i>	Q1 2021
		Start voorbereiding RES 2.0		Q1 2022?
	2 Transitievisie warmte	Vastgestelde TVW	- Gezamenlijke uitgangspunten - Robuuste analyse - Wijkfasering en prioritering - Uitvoeringsstrategie	Q1 2021 Q1 2021 Q2 2021 Q2 2021 Q3 2021

Deelprogramma	Thema	Doelstelling	Actiepunten/activiteiten	Planning
			- Bestuurlijke besluitvorming	
		Afhankelijk van uitkomsten	TVW: uitvoeringsplannen	Q4 2021 e.v.
	3 Energie in Woudenberg	Energiebesparing huishoudens	<ul style="list-style-type: none"> - Warmtescans (6 in 2021) - Energiecafé's (9 in 2021) - Huis- of digitale bezoeken energiecoaches - Actuele website - Informatieavonden (in combinatie met energiecafé's) - Uitgeven energievouchers RRE (100) - Uitwerken en uitvoeren PvA RREW (indien toegekend) 	Q1 en Q4 doorlopend doorlopend doorlopend Q2 en Q4 2021 Q1 2021 Q1 – Q2 2022
	4 CO2-reductie eigen organisatie	Inzicht in mogelijkheden tot CO2-reductie van de gemeente zelf	Certificeren voor de CO2-prestatieladder	Q3 2021 e.v.
	5 Participatie en bewustwording	Meer inwoners die actief bezig zijn met het reduceren van hun CO2-uitstoot	Zie paragraaf 3.3	doorlopend
	50% lokaal duurzaam opgewekte energie	Onderzoeken van de mogelijkheden, zie paragraaf 3.1 Lokale invulling (via afwegingskader en zoeken naar geïnteresseerden)	Q2 2021 Q3 2021 e.v.	
Klimaatadaptatie	1 Wateroverlast	Verminderen gevolgen wateroverlast	Gescheiden riool en oppervlaktewater aanleggen	2020-2026
		Minder verhard oppervlak particulieren	Communicatie met bewoners	doorlopend
	2 Hoogwaterbescherming	Inzicht in gevolgen overstrooming voor vitale functies	Onderzoek vanuit RAP (volgen van de ontwikkelingen)	2021 - 2022
	3 Droogte	Regenwater vasthouden en infiltreren in de grond: Waterschap in buitengebied Gemeente bebouwde kom (zowel bij reconstructie als nieuwbouw)	Realiseren van oppervlaktewater om het regenwater op te kunnen vangen in natte periode en gedoseerd af te laten voeren in droge periode.	doorlopend
		Verminderen verhard oppervlak	Communicatie bewoners bij projecten Communicatie bewoners algemeen	doorlopend

Deelprogramma	Thema	Doelstelling	Actiepunten/activiteiten	Planning
	4 Hittestress	Klimaatbestendig bouwen	Afspraken met bouwers en woning coöperaties	2021-2022
		Initiatieven klimaatbestendige maatregelen	Voorbeelden stimuleringsregelingen opstellen	2021-2022
Circulaire economie	1 Eigen organisatie	Grondstoffenstromen inzichtelijk	Nulmeting stromen gemeentelijke organisatie Opstellen plan van aanpak sluiten grondstoffen-stromen	Q3 - Q4 2021 Q1 2022
	2 Bedrijven	Eerste stappen richting faciliteren/ inspireren bedrijven gezet	Onderzoek naar geslaagde projecten elders/ geschikte partners over circulaire economie	Q1 - Q2 2022
Biodiversiteit	Zie uitvoeringsplan Groenbeleidsplan			